

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3096/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 2020. június 30-ig hatályban volt 22/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és alkalmazási tilalma elrendelésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Karsai Dániel ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján. Az indítványozó kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 2020. június 30-ig hatályos 22/A. § (1) bekezdése sérti az Alaptörvény II. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését és XV. cikk (2) bekezdését, és ezért annak alkalmazási tilalmát rendelje el az indítványozó ügyében.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre bocsátott iratanyag alapján.
- [3] 1.1. Az indítványozó kérelmére eljáró nyugdíjbiztosítási szerv 2007-ben csökkentés nélküli előrehozott öregségi nyugdíjat állapított meg 184 289 Ft összegben. Az indítványozó foglalkoztatási jogviszonya azonban nem szűnt meg. A Nemzetgazdasági Minisztériumban, illetve a Pénzügyminisztériumban dolgozott tovább a rá irányadó nyugdíjkorhatár eléréseig (2013-ig), majd azt követően is addig, amíg 70. életévének betöltésére tekintettel kormányzati szolgálati jogviszonya törvény alapján kötelezően meg nem szűnt 2020. május 11. napjával.
- [4] Öregségi nyugdíjának folyósítása 2013. július 1-jétől foglalkoztatási jogviszonya fennállása alatt szünetelt a Tny. 83/C. §-ának megfelelően. Bruttó keresetét a különböző közterhekkel – mint például a nyugdíjjáru lékkel – csökkentették ebben az időszakban is. A nyugdíjbiztosítási szerv nyugdíja összegét minden évben megemelte a Tny. 22/A. §-ának megfelelően 2016-ig az indítványozó kérelmére, 2017-től – jogszabályváltozás miatt – hivatalból eljárva. A Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága (a továbbiakban: hatóság) a 2020. június 19. napján kelt, 110/238005/2020. ügyszámú határozatában az indítványozó szüneteltetett öregségi nyugellátásának havi 336 580 Ft összegben, 2020. június 1. napjától kezdődő újbóli folyósításáról rendelkezett.
- [5] 1.2. Az indítványozó keresettel támadta az előbbi határozatot a Fővárosi Törvényszék előtt. A sérelmezett határozat hatályon kívül helyezését és a hatóság új eljárásra kötelezését kérte azzal, hogy a havonta folyósításra kerülő nyugdíjának összegét 2020. május 11. napjáig visszamenőleg havi 703 180 Ft-ban állapítsák meg. Keresetében jogszabálysértést nem adott elő; arra hivatkozott, hogy a Tny. 22/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenes, és ezért indítványozta, hogy a bíróság forduljon az Alkotmánybírósághoz.
- [6] A Fővárosi Törvényszék 112.K.707.874/2020/16. számú ítéletével a keresetet elutasította anélkül, hogy az Alkotmánybírósághoz fordult volna. Indokolásában rögzítette, hogy a Tny. 22/A. § (1) bekezdésével kapcsolatban előadott alkotmányossági aggályok tekintetében nem osztja az indítványozó álláspontját, mert az Alkotmánybíróság irányadó határozatai – különösen a 12/2018. (VII. 18.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) – alapján azok nem foghatnak helyt. Az indítványozónak valóban kellett nyugdíjjáru lékot fizetnie öregségi nyugdíja szüneteltetése alatt, továbbá ebben az időszakban a Tny. 22/A. § (1) bekezdése következtében jövedelme valóban nem képezte a nyugdíjjáru lék alapját és szolgálati ideje sem növekedett, de a Tny. 22/A. § (2) bekezdése értelmében minden évben növelték nyugdíja összegét.

- [7] 2. A Fővárosi Törvényszék ítéletét követően az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján. Indítványában előadta, hogy az ügyében alkalmazott Tny. 22/A. § (1) bekezdése az alábbiak miatt ellentétes az Alaptörvénnyel.
- [8] Az emberi méltóság (Alaptörvény II. cikk) sérelmét az indítványozó abban jelölte meg, hogy a megkülönböztetés tilalmát ebből az anyajogból vezeti le az Alkotmánybíróság. „[E]lképzelhetetlen lenne az emberi méltósághoz való jog megfelelő védelme a hátrányos megkülönböztetés tilalma nélkül. Az egyenlő bánásmód követelményének tiszteletben tartása a formális jogegyenlőség alapja, enélkül nem is beszélhetnénk az emberi méltósághoz való jog elismeréséről.”
- [9] A tulajdonhoz való jog [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét az indítványozó azzal támasztotta alá, hogy a támadott rendelkezés – kellő társadalmi cél és indok nélkül, aránytalan mértékű – tulajdonjog korlátozást valósít meg azáltal, hogy megfosztja a kereső tevékenységet gyakorlót a járulékfizetéssel megszerzett tulajdonától. A nyugdíjfolyósítás szüneteltetése mellett folytatott keresőtevékenységre tekintettel az indítványozó felső korlát nélkül fizette a nyugdíjjárulékot, az ezzel megszerzett jogosultságát azonban csak rendkívül korlátozott mértékben élvezheti a Tny. 22/A. § (2) bekezdése alapján.
- [10] A megkülönböztetés tilalma [Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdés] az indítványozó szerint a következők miatt sérült. A kormányzati szolgálati jogviszonyban állt indítványozó, aki öregségi nyugdíjasnak is minősült a vitatott időszakban, ugyanabba a csoportba tartozik, mint az öregségi nyugdíjasnak nem minősülő kormányzati szolgálati jogviszonyban állók. Mindkét csoport kötelezettsége, hogy teljesítse a nyugdíjjárulékot, ami öregségi nyugdíjra teremt jogosultságot. Az indítványozó esetében azonban – ellentétben a másik csoportba tartozókkal – a keresőtevékenység időtartama szolgálati időként nem vehető figyelembe, továbbá nyugdíjjárulék-alapot képező keresete az öregségi nyugdíj alapját képező havi átlagkereset kiszámítása során nem vehető figyelembe. Az, hogy az indítványozó életkorára tekintettel nyugdíjas, az „egyéb helyzet” szerinti feltételnek megfelel. Az ilyen különbségtétel az indítványban írtak szerint akkor engedhető meg, ha észszerű indokkal magyarázható. A különbségtétel azonban önkényes, mert „semmilyen indok nem azonosítható arra vonatkozóan, hogy az azonos összegben befizetett járulék ellenére miért nem szerzett jogosultságot azonos mértékű szolgálati időre is”.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] 3.1. A kérelmező magánszemély alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége fennáll, mivel a támadott ítélettel befejezett bírósági eljárásban felperes volt. Jogorvoslati jogát kimerítette, amikor keresetet nyújtott be a hatóság határozatát vitatva. A támadott döntéssel (a Fővárosi Törvényszék ítéletével) szemben további rendes jogorvoslati lehetőség nem állt a rendelkezésére. Az indítvány felhívja az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó rendelkezést [Abtv. 26. § (1) bekezdés], kifejezett kérelmet tartalmaz a jogkövetkezmények megállapítására, valamint pontosan megjelöli a támadott ítéletet és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, amelynek közléséhez képest (2021. június 7.) az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be indítványát 2021. augusztus 5-én. Tehát az indítvány eleget tett az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a), c)–d) és f) pontjaiban foglalt követelményeknek.
- [13] A határozott kérelem követelménye azt is magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány megfelel ezeknek a feltételeknek is.
- [14] 3.2. Az Abtv. 31. § (1) bekezdése úgy szól, hogy „[h]a alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának.”
- [15] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abh.-ban már felülvizsgálta a Tny. 22/A. § (1) bekezdését az indítványozó által előadott alkotmányjogi összefüggésekre tekintettel, és azt állapította meg, hogy

az „nem sérti az Alaptörvény [...] II. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését és XV. cikk (2) bekezdését [...]” (Abh., Indokolás [79]). Ennek magyarázatát az Abh. részletesen tartalmazza (lásd: Abh., Indokolás [66]–[78]), azokat az Alkotmánybíróság ebben a végzésben nem ismétli meg.

- [16] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy a körülmények alapvetően nem változtak meg 2018 óta. Az indítványozó által felhívott törvénymódosítás (a Tny. 22/A. §-ának hatályon kívül helyezése) nem minősül ilyennek. A Tny. 102/A. § (1) bekezdése értelmében az indítványozó által sérelmezett szabályt – hatályon kívül helyezése ellenére – jelenleg is alkalmazni kellene a vitatott időszakban (2013. július 1. és 2020. május 31. között) szerzett nyugdíjjáradék-köteles keresetre, pontosan úgy, ahogyan azt az Abh. idején kellett.
- [17] 4. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján tanácsban eljárva, az Abtv. 31. § (1) bekezdése, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *b*) pontja (ítélt dolog) alapján visszautasította.

Budapest, 2022. február 15.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3461/2021.

